

Осадчий В.В., Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ

Осадчий В.В.

Проблеми організації професійної підготовки майбутніх учителів у педагогічній теорії

Проаналізовано сучасні погляди різних науковців (І.А. Зязюн, С.У. Гончаренко, В.І. Сипченко, Р.С. Гуревич, М. Лещенко, М.Г. Чобітько, І.М. Богданова, Н.В.Мартишина), а також концепції, підходи, форми, методи та технології щодо професійної підготовки майбутніх учителів, які можна застосовувати у практиці їх навчання і виховання.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутній учитель

Осадчий В.В.

Проблемы организации профессиональной подготовки будущих учителей в педагогической теории

Проанализированы современные взгляды различных ученых (И. А. Зязюн, С. В. Гончаренко, В. И. Сипченко, Р. С. Гуревич, М. Лещенко, М. Г. Чобітько, И. Н. Богданова, Н. В. Мартишина), а также концепции, подходы, формы, методы и технологии касательно профессиональной подготовки будущих учителей, которые можно применять в практике их обучения и воспитания.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущий учитель.

В умовах суспільної ситуація, що склалася на початку ХХІ століття в Україні, пріоритетом освіти стає становлення і розвиток творчої, активної особистості, з чітко вираженою суб'єктної позицією, здібної швидко адаптуватися до умов швидкозмінного суспільства. Важлива роль у цьому процесі належить педагогам, професійна підготовка яких вимагає постійної модифікації, пошуку нових підходів, педагогічних технологій, прийомів та засобів.

Сьогодні в теорії і практиці вищої педагогічної освіти накопичено значний

досвід, який охоплює багато аспектів професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. В останні десятиліття у вітчизняній та закордонній педагогіці приділяється велика увага неперервній педагогічній освіті (В.П. Андрющенко, Н.І. Ничкало, Л.Є. Сігаєва), проблемам та перспективам вищої педагогічної освіти (А.М. Алексюк, Є.П. Белозерцев, О.В. Глузман), педагогічної майстерності (Є.С. Барбіна, І.А. Зязюн, О.А. Лавріненко). Успішно досліджуються питання історії й філософії вищої педагогічної освіти (В.Г. Кремень, В.С. Курило, В.І. Луговий). Проблемі формування професійної готовності студента педагогічного вищого навчального закладу до педагогічної діяльності присвячені роботи І.Я. Глазкової, С.М. Калаур, Л.Г. Кондратова, О.Г. Мороза, В.О. Н.П. Пихтіна, Сластьоніна, О.М. Серняк, зокрема майбутніх учителів музики (Л.М. Шевченко, Л.В. Гусейнова), трудового навчання (Г.І. Разумна), початкового навчання (М.П. Парфьонов, І.В. Казанжи, С.М. Паршук, О.В. Сорока, Г.Б. Шульга), історії (А.М. Старєва), філології (С.Г. Чиж, О.А. Гончарова). Особлива увага приділяється питанням самоосвіти, самоактуалізації, самовдосконалення майбутніх педагогів (М.Ю. Рогозіна, Л.М. Кобильнік, Т.В. Шестакова).

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про увагу науковців до таких аспектів підготовки майбутнього вчителя: формуванню педагогічної творчості (О.А. Кривильов, В.А. Кан-Калик, Н.В. Мартишина, С.О. Сисоєва), формування професійної компетентності майбутніх учителів (І.В. Букреева, О.В. Добудько, А.Г. Кирилов, Н.М. Мурована, Є.М. Павлютенков, В.І. Саюк, А.В. Хуторський, Г.В. Монастирна), підготовка вчителів за кордоном (Н.В. Абашкіна, Т.І. Вакуленко, М.П. Лещенко).

А.М. Алексюк розглядає вищу педагогічну освіту як фундаментальну наукову, загальнокультурну і практичну підготовку фахівців, які визначатимуть темпи і рівень науково-технічного, економічного та соціально-культурного прогресу. На думку науковця, вища педагогічна освіта покликана сприяти формуванню інтелектуального потенціалу нації, всебічному розвитку особистості як найвищої цінності суспільства, стати могутнім фактором

розвитку духовної культури українського народу, відтворення продуктивних сил України [1, с.248].

І.А. Зязюн зазначає, що упродовж останнього десятиріччя в розвитку вищої педагогічної освіти можна виокремити декілька тенденцій, серед яких: перетворення педагогічних інститутів у педагогічні університети, трансформація педагогічних університетів у класичні. На думку науковця, останнє не досить переконливе в зв'язку з тим, що класичний і педагогічний університети виконують специфічні функції в освітньому просторі України і вони не можуть забезпечити повноцінної заміни одна одною [2, с.106].

І.А. Зязюн вважає, що основна стратегія підготовки педагогічних кадрів в умовах модернізації освіти повинна орієнтуватися на збереження і розвиток як класичної, так і педагогічної університетської освіти. Гармонійне поєднання обох форм дає можливість забезпечити кваліфікованими педагогічними кадрами з різним характером підготовки в різних навчальних закладах України. Другий напрямок удосконалення змісту професійної підготовки майбутнього вчителя, на думку І.А. Зязюна, пов'язаний з певними змінами в її пріоритетних орієнтирах: подолання „школярської методики учіння”, яка виявляється в начотницькому характері вкладання, формалізмі засвоєння знань, відсутності у студентів самостійності і змістової навчально-дослідницької мотивації [2, с.108]. У процесі підготовки майбутніх учителів, наголошує науковець, слід пам'ятати той факт, що саме в українській лекторській школі (К.Д.Ушинський, М.І.Пирогов, М.В.Гоголь, П.С.Могила, Г.С.Сковорода, П.Д.Юркевич) утвердився важливий дидактичний принцип – розуміння лекції як школи самостійного творчого мислення. В сутність цього принципу було закладене прагнення перетворити лекцію із засобу передачі готової інформації в метод творчого розмірковування розсуду вченого зі студентами, які активно включалися в процес живого співмислення з лектором. Важливим напрямом удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя І.А. Зязюн також вважає створення системи незалежного оцінювання вищої педагогічної освіти. Однією з причин недовірливого ставлення за кордоном до українських

дипломів є відсутність стандартизованих систем оцінки якості професійної, зокрема й педагогічної освіти. Тому важливим напрямом подальшого удосконалення педагогічної освіти є створення науково обґрунтованих оцінних і діагностичних засобів для підсумкової державної атестації з напрямів підготовки і спеціальностей вищої професійної освіти; поліпшення методики оцінювання результатів атестаційно-педагогічних вимірів, що організовуються для оцінки якості освіти; підвищення кваліфікації експертів, які залучаються до ліцензійної і атестаційної експертизи і оцінювання акредитаційних показників [2, с.109-110].

Важливою є думка І.А. Зязюна про те, що педагогічна освіта як смисл і мета, об'єкт і суб'єкт мають особистість учня-студента-вчителя у постійному розвитку. Мета педагогічної освіти – формування образу і осягнення смислу професії вчителя як триєдності духовного, соціального, професійного. Мета вищої педагогічної школи – професійне виховання вчителя – багатовимірне і багатофункціональне явище, що включає духовне становлення як активне внутрішнє прагнення до істини, добра, краси, осмислення цілісного світу; формування педагогічної культури; гармонійний розвиток емоційних, інтелектуальних, вольових, етичних і естетичних якостей [2, с.111].

С.У. Гончаренко педагогічну освіту визначає як систему підготовки педагогічних кадрів (учителів, вихователів тощо) для загальноосвітньої школи та інших навчально-виховних закладів у педагогічних університетах і інститутах, педагогічних училищах, університетах; у широкому розумінні — підготовка педагогічних і науково-педагогічних кадрів для навчальних закладів усіх типів, включаючи професійно-технічні, середні- спеціальні й вищі; сукупність знань, здобутих у результаті цієї підготовки [3, с.158].

Сипченко В.І. наголошує, що вища педагогічна освіта є одним із основних факторів формування професійної зрілості вчителя, бо суттєво впливає на інноваційну спрямованість педагогічної діяльності, без якої неможливо досягти високого рівня професіоналізму. На думку науковця, саме вищий педагогічний заклад покликаний розробляти нові методики й технології навчання та

виховання, що мають допомогти вчителю загальноосвітньої школи досягти високого рівня викладання, якості знань учнів, сприяти його професійному зростанню [4, с.51].

Лещенко М. сформульовано часткові концепції щодо змісту педагогічної освіти в класичних університетах [5, с.232-236]:

1. Концепція науково-інформаційної технологізації змісту вищої освіти обґрунтовує науково-дослідну детермінацію змісту вищої освіти, моделювання наукового пошуку в ході пізнавальної діяльності, наголошує на домінанті прийомів здобуття знань, на необхідності створення атмосфери духовного розвитку особистості в ході навчально-пізнавальної діяльності. Набуті студентами метазнання (знання про особливості пізнавально-дослідницьких процесів) створюють сприятливі умови для гармонійного життя і самореалізації в суспільстві знань, яке будучи продуктом високоорганізованої науки, потребує повсюдного застосування знань, володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями (побут, професійна діяльність, дозвілля).

2. Концепція трансцендентності змісту вищої освіти зумовлює наявність у навчально-пізнавальній діяльності дослідно-творчої активності, яка проявляється у сферах підсвідомого і свідомого.

3. Концепція імперативу пізнавальної свободи визначає необхідність включення до змісту вищої освіти рефлексивно-інтенсивних методик самопізнання особистості, що уможлиблює її самореалізацію, гармонійне і щасливе життя в умовах сучасного інформаційного суспільства.

4. Концепція компетентісно-комунікативного підходу до змісту вищої освіти стверджує необхідність збагачення навчальної діяльності студентів ефективними технологіями професійної і щоденної комунікації.

5. Концепція неперервного навчання може бути сформульована на основі тверджень про важливість розвитку пізнавальних процесів упродовж всього життя: учитися для того, щоб бути; учитися для того, щоб знати; учитися для того, щоб працювати; учитися для того, щоб уміти жити разом.

6. Концепція інституціональної інтеграції визначальних тенденцій

світового освітнього простору зі змістом вищої освіти окреслює умови і шляхи інтернаціоналізації вищої освіти відповідно до умов глобалізаційного суспільства,

7. Концепція фундаменталізації та стандартизації змісту вищої освіти передбачає відповідність чітко окресленої частини змісту професійної підготовки тенденціям уніфікації та інтернаціоналізації освіти у контексті її адекватності освітнім стандартам.

Р. Гуревич і А. Коломієць вважають, що одним із головних завдань педагогічного процесу підготовки вчителя є перетворення особистості студента у вчителі-професіонала, спроможного вирішувати все різноманіття завдань, пов'язаних із навчанням, вихованням і розвитком школярів. На їх думку, головними у навчальному процесі педагогічного ВНЗ мають стати такі напрямки: інтеграція, гуманізація, професійна спрямованість, естетизація. Тобто заняття з кожної дисципліни мають бути пронизані міжпредметними зв'язками, враховувати інтереси і здібності кожного студента, мати безпосередній вихід на шкільну програму, містити емоційні моменти (цікаві історичні факти, демонстрацію витворів мистецтв, застосування аудіо- та відеозаписів тощо). Автори наголошують на значній ролі теоретичної підготовки в професійній діяльності педагога, спрямованості студентів на неперервний професійний розвиток, самовдосконалення, розкриття внутрішнього потенціалу, творчість. Р. Гуревич і А. Коломієць зазначають, що для формування в свідомості майбутнього вчителя почуття відповідальності за розвиток суспільства в цілому процес навчання у ВНЗ має бути зорієнтований не лише на підготовку предметника, а й на формування вчителя-гуманіста, носія провідних ідей національної та загальнолюдської культури, особистість творчу і допитливу. Лише такий учитель може бути ланкою успішного реформування системи освіти, розширення її соціальних функцій та соціально-культурного призначення в суспільстві [6, с.80-81].

М.Г. Чобітько наголошує на переході до особистісно орієнтованого навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів, що передбачає

пріоритет суб'єктивно-сміслового навчання в порівнянні із інформаційним, направленість на формування у студентів багатогранності суб'єктних картин світу на відміну від однозначних „програмних” уявлень, діагностику особистісного розвитку, ситуативне проектування, самоактуалізацію і самореалізацію, ігрове моделювання, смисловий діалог. На думку науковця, в основу особистісно орієнтованого професійного навчання повинен бути покладений діалогічний підхід, що визначає суб'єкт-суб'єктну взаємодію і збільшення міри свободи учасників освітнього процесу. Технології цього типу передбачають перетворення суперпозиції викладача і субординізованої позиції студента в особистісно рівноправні позиції. Таке перетворення пов'язано із тим, що викладач не стільки навчає і виховує, скільки актуалізує і стимулює студента до загального і професійного розвитку, створює умови для його самовдосконалення [7, с.127-128].

Подобєдова Т.Ю. зазначає, що "для сучасної педагогічної практики характерним є те, що процес підготовки вчителя повною мірою не сприяє формуванню у студента системного бачення педагогічної дійсності, прогностичного мислення" [8, с.4]. Для вирішення цієї проблеми дослідниця пропонує використовувати у професійній підготовці майбутніх учителів гуманітарного профілю педагогічне проектування, яке на її думку визначається як: 1) системний елемент цілісної системи професійно-педагогічної діяльності; 2) важлива функція педагогів і складової частини їхньої майстерності; 3) педагогічна технологія, яка включає формулювання ідеї майбутнього педагогічного проекту, визначення задач і умов створення моделі проекту, планування і організацію його конструкції, здійснення контролю, корекції та оцінки результатів суб'єктів проектно-педагогічної діяльності [8, с.8-9]. Подобєдова Т.Ю. визначила теоретичну модель формування у студентів основ проектно-педагогічної діяльності, яку характеризують організованість, цілісність, взаємозв'язок компонентів, внутрішня упорядкованість і специфічні відносини. Ця модель спрямована на здобуття інтегрованого результату професійної підготовки студентів до педагогічного проектування.

Запропонована модель педагогічного проектування розроблена з урахуванням історичного досвіду розвитку вищої педагогічної освіти в Україні і за кордоном. Її теоретичною основою став системний підхід, відповідно до якого педагогічне проектування розглядається як інтегративний розвиваючий і саморозвиваючий компонент цілісної педагогічної діяльності. Це дало змогу обґрунтувати сутність і мету педагогічного проектування, форми і технології навчання студентів основам педагогічного проектування [8, с.8-9].

У своєму дослідженні Ковальчук В.Ю. доводить, що сучасний стан підготовки вчителя залежить від модернізації всієї системи освіти і обґрунтовує думку про те, що модернізацію системи підготовки сучасного вчителя можливо здійснити шляхом системного: а) формування світогляду нашого сучасника, починаючи з початкової школи; б) формування методологічної культури як системи соціально апробованих принципів і способів організації та побудови теоретичної і практичної діяльності; в) формування у педагогічних навчальних закладах різного рівня акредитації фундаментальних професійно-моральних якостей спеціаліста-педагога [38, с.13]. У свою чергу і учителю "необхідно бути взірцем нового типу модернізаційного світогляду і мати відповідну методологічну підготовку, щоб успішно формувати цей світогляд в учнів" [38, 15]. Дослідник робить висновок, що "модернізувати професійну та світоглядно-методологічну підготовку студентів - означає підготувати кваліфікованого вчителя, здатного формувати гідного члена своєї нації, готувати учня до життя в екологічному, політичному, правово-економічному, культурно-освітньому суспільному середовищі" [38, с.15-16]. Ковальчук В.Ю. висвітлює об'єктивні й суб'єктивні передумови модернізації професійної, світоглядної та методологічної підготовки сучасного вчителя. Серед об'єктивних передумов цього процесу він виокремлює: 1) глобалізаційні зміни (глобалізація, становлення інформаційного суспільства, нова світова динаміка, тероризм і загроза світової війни, локальні конфлікти і потреба формування „громадянина світу”, полікультурне виховання тощо); 2) внутрішні зміни (становлення державності, демократичні і ринкові перетворення, зміна духовно-морального

клімату, загострення соціальних проблем бідності, демографії, екології тощо). Серед суб'єктивних факторів розрізняє: а) зміна ідеологічної парадигми розвитку; б) зміна співвідношення раціонального та ірраціонального знання (науки і релігії); в) змістовне оновлення системи гуманітарного знання (філософія, політологія, соціологія); г) зміна загальнонаукової (природничої) картини світу [38, с.16].

Кравченко Ю.М. вважає, що сучасна вища педагогічна школа України переважно акцентує увагу на проблемах оволодіння знаннями та збільшення їхнього обсягу у майбутніх учителів і менше уваги приділяє формуванню їх професіоналізму та розвитку творчості. В результаті випускники вітчизняних ВНЗ педагогічних спеціальностей мають досить глибокі теоретичні знання і високий рівень практичних умінь, але здебільшого недостатньо орієнтуються в сучасному освітньому просторі, не завжди можуть прийняти самостійні рішення, відійти від стандартного зразку педагогічної діяльності, висловлювати незалежні судження в нових умовах, передбачати можливі ситуації у взаємодії, як з колективом учнів, так і з окремою особистістю. Вона наголошує, що одним із факторів поліпшення якості педагогічної підготовки студентів може стати посилення уваги до такого важливого компонента змісту вищої педагогічної освіти як розв'язування педагогічних задач [9, с.1-2]. Під уміннями розв'язувати педагогічні задачі дослідниця має на увазі "проведення комплексних дій, що забезпечують нестандартний творчий підхід до аналізу педагогічної ситуації, яка виникла, визначення педагогічної задачі для її розв'язання та ефективності рішення" [9, с.9-10]. Кравченко Ю.М. також було визначено три основних критерії формування умінь розв'язувати педагогічні задачі: теоретичної поінформованості щодо педагогічних задач; педагогічної грамотності щодо розв'язування педагогічних задач; практичної майстерності. Важливим внеском є те, що у роботі цієї дослідниці був розроблений узагальнений алгоритм розв'язування педагогічних задач, що складається з наступних етапів: підготовчо-аналітичного, постановки задачі, проєктивно-моделюючого, діяльнісного, заключно-аналітичного; методика формування

умінь професійно розв'язувати педагогічні задачі, яка складається з наступних етапів: інформування, формування, творчої самореалізації в самостійній діяльності; діагностична карта і виділені рівні сформованості умінь професійно розв'язувати педагогічні задачі [9, с.9-11].

Шестакова Т.В. вважає, що сьогодні є протиріччя "між соціальним запитом на педагога здатного до неперервного професійного самовдосконалення та недостатнім рівнем її сформованості у випускників педагогічних ВНЗ" [10, с.4]. На її думку його, можна розв'язати використанням розробленою дослідницею організаційно-методичної системи формування готовності студентів педагогічних ВНЗ до професійного самовдосконалення, що "являє собою сукупність цілеспрямованих педагогічних впливів, підпорядкованих єдиній меті розвитку готовності студентів до професійного самовдосконалення та водночас варіативних залежно від напрямку й етапу підготовки" [10, с.14]. В цілісній організаційно-методичній системі дослідниця визначила три основні напрямки: стимульно-орієнтаційний, теоретико-когнітивний та практико-розвивальний, забезпечують цілеспрямований розвиток відповідних компонентів готовності та комплексно реалізуються на усіх етапах формування готовності майбутніх педагогів до професійного самовдосконалення. Базовий етап відбувається в ході викладання курсу "Основи педагогічної творчості" за умови пріоритетності стимульно-орієнтаційного напрямку формуючих впливів та забезпечує загальне ознайомлення студентів з проблематикою особистісно-професійного зростання педагога та формування базових знань і умінь в сфері професійно-педагогічного самовдосконалення. Поглиблюючий – в ході викладання спецкурсу "Основи професійно-педагогічного самовдосконалення" за умови пріоритетності теоретико-когнітивного напрямку та сприяє збагаченню і розширенню знань і умінь педагога в сфері самовдосконалення, закріпленню стійких мотивів особистісно-професійного зростання та стимулюванню багатоаспектного прояву самоактивності студентів в напрямку особистісно-професійного самовдосконалення. Закріплюючий – під час проходження студентами педагогічної практики за умови пріоритетності

практико-розвивального напрямку та спрямовується на набуття досвіду самовдосконалення майбутніх педагогів та на закріплення здобутих аутопедагогічних знань і умінь, сформованих мотивів і інтересів, інтелектуальних здібностей шляхом їх комплексного використання в практиці власного професійного самовдосконалення [10, с.14].

Вишківська В.Б. вважає, що "на сьогодні, незважаючи на інтенсивні пошуки вчених з метою створення теорії педагогічного конструювання, залишаються мало вивченими питання її змістовного наповнення, структури і функцій компонентів конструктивної діяльності, етапів створення педагогічного проекту та шляхів підготовки майбутніх вчителів до конструктивної діяльності" [11, с.5]. Для вирішення проблеми вона пропонує розроблену нею технологію формування у студентів педагогічних вузів умінь конструювання навчально-пізнавальної діяльності школярів, що полягає у використанні запропонованої покомпонентної структури. Структура формування у студентів педагогічних вузів умінь конструювання навчально-пізнавальної діяльності школярів складається з трьох компонентів: цільовий компонент спрямований на оволодіння професійними знаннями й уміннями та на формування цілісного уявлення про професійну діяльність; інформаційний передбачає формування умінь відбирати і опрацьовувати належну інформацію; процесуальний акцентує увагу на розвитку діяльності учіння і передбачав оволодіння уміннями вибудовувати технологію навчання у відповідності з метою і змістом навчальної діяльності; уміннями представляти мету діяльності у вигляді конкретних задач; уміннями визначати структуру і зміст майбутньої педагогічної діяльності та наповнювати її конкретною предметною діяльністю [11, с.17].

Богдановою І.М. розроблено модель оновлення професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів та презентовано концепцію оновлення професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів на основі запровадження інноваційних технологій. Модель оновлення професійно-педагогічної підготовки вчителя представлено як систему науково-методичного

забезпечення, до складу якої входять такі компоненти: концепція оновлення, структурно-змістовий, технологічний та організаційно-дидактичний компоненти. У концепції оновлення професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів обґрунтовано сукупність методологічних положень, що становлять її основу, виявлено провідні тенденції, принципи і перспективи процесу оновлення; визначено структуру оновлення і шляхи реалізації запропонованої концепції [12, с.14].

Н.В. Мартишина пропонує систему творчого супроводу професійно-особистісного становлення та розвитку майбутнього педагога у вищому навчальному закладі (ВНЗ), який включає: демонстрацію студентам значущості та привабливості педагогічної професії, розкриття її творчого характеру; включення студентів у розробку моделі особистості сучасного педагога, позначення даної моделі як ідеальної мети професійно-особистісного розвитку і будівництво з урахуванням цього професійно-особистісних перспектив на період навчання у ВНЗ; використання можливостей, закладених у змісті навчальних дисциплін, з метою творчого розвитку студента; відбір існуючої і створення оригінального педагогічного інструментарію, використання його на практиці відповідно до поставленої мети; активізацію виховної роботи, створення атмосфери творчості в студентському колективі; стимулювання самостійної творчої роботи студентів; діагностичний супровід, що дозволяє оцінювати зміни, і здійснювати, у разі необхідності, корекцію.

У запропонованій дослідницею системі врахована існуюча траєкторія професійної підготовки майбутнього педагога: від введення в педагогічну діяльність та адаптації до вимог професії на I курсі до професійної самореалізації та утвердження власного педагогічного кредо на випускному курсі. У змісті навчальних дисциплін акцентовано увагу на становлення і розвиток творчого потенціалу студентів. Наприклад, як зазначає Н.В. Мартишина, відображення ідеї творчості в дисципліні „Введення в педагогічну діяльність” відбувається за такими позиціями: 1) творчість - одна з найважливіших характеристик педагогічної діяльності; 2) сучасний педагог -

творча особистість, його творчий потенціал, творча активність, творча самореалізація в професії; 3) педагог - людина високої культури, її носій і творець культурних цінностей; творчі характеристики зовнішньої і внутрішньої культури особистості, педагогічної культури; 4) співвідношення понять професіоналізм та професійна компетентність педагога, педагогічний досвід, педагогічна майстерність, педагогічна творчість; 5) роль творчості і педагогічного досвіду в становленні і розвитку особистості педагога; розвиток творчого потенціалу як умова професійного зростання та успішної кар'єри; 6) творча лабораторія педагога.

Запропонована система передбачає вплив виховного процесу, органічне використання ресурсів додаткової освіти студентів в умовах вузу. У цій системі активно використовуються педагогічні технології: педагогічних майстерень; використання можливостей соціокультурного простору в професійно-особистісному становленні та розвитку майбутніх педагогів з метою найбільш повного розкриття їх творчого потенціалу; педагогічних оглядів, конкурсів, олімпіад та ін. [13, с.25-26].

Отже, враховуючи процеси модернізації національної освіти сучасні науковці виділяють різні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів та пропонують різноманітні концепції, підходи, форми, методи та технології, більшість з яких можна застосовувати у практиці навчання і виховання майбутніх учителів різних предметів.

Література

- 1. Алексюк А.М.** Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія: підручник / А.М.Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
- 2. Зязюн І.А.** Процеси модернізації сучасної педагогічної освіти в Україні / І.А. Зязюн // Професійна освіта: педагогіка і психологія: польсько-український журнал / за ред. Т. Левовацького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова – Київ: АІД, 2006. – VIII. – С. 105-115.
- 3. Гончаренко С.У.** Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. — Київ: Либідь, 1997. — 376 с.
- 4. Сипченко В.І.** Роль педагогічного університету у

формуванні професіоналізму вчителя / В.І. Сипченко // Вісник Черкаського університету. – Серія:Педагогічні науки. – Вип. 136. - Черкаси, 2008. – С. 51-54. **5. Лещенко М.** Принципи структурування змісту педагогічної освіти в класичних університетах / М. Лещенко // Професійна освіта: педагогіка і психологія: польсько-український журнал / за ред. Т. Левовацького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова – Київ: АІД, 2006. – VIII. – С. 229-237. **6. Гуревич Р.** Неперервна освіта педагога: мотиваційні чинники / Р. Гуревич, А. Коломієць // Професійна освіта: педагогіка і психологія: польсько-український журнал / за ред. Т. Левовацького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова – Київ: АІД, 2003. – IV. – С. 75-84. **7. Чобітько М.Г.** Педагогічна освіта: особистісний підхід / М.Г.Чобітько // Педагогічний процес: теорія і практика: наук. видання. – К.: Вид-во П/П „ЕКМО”, 2003. – Вип.1. – С. 124-137. **8. Подобєдова Т.Ю.** Підготовка майбутніх учителів гуманітарного профілю до педагогічного проектування: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – Луганськ, 2005. – 21 с. **9. Кравченко Ю.М.** Підготовка майбутніх учителів до професійного розв'язування педагогічних задач: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – Київ, 2006. – 22 с. **10. Шестакова Т.В.** Формування майбутніх педагогів до професійного самовдосконалення: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – Київ, 2006. – 22 с. **11. Вишківська В.Б.** Формування у майбутніх учителів здатності до конструювання навчально-пізнавальної діяльності школярів: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – Київ, 2006. – 23 с. **12. Богданова І.М.** Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів на основі застосування інноваційних технологій: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / І.М. Богданова. – К., 2003. – 38 с. **13. Мартишина Н.В.** Становление и развитие творческого потенциала педагога в системе непрерывного педагогического образования: автореф. дис. на соискание уч. степени доктора пед. наук: спец. 1300.01 „Общая педагогика, история педагогики и образования” / Н.В.Мартишина. – Рязань, 2009. – 40 с.

Osadchii V.V.

Problems of training future teachers in educational theory

Analyzed the current views of various scholars (IA Zyazyun, SV Goncharenko, VI Sipchenko, R. S. Gurevich, M. Leshchenko, MG Chobitko, I. Bogdanova, NV Martishina), as well as concepts, approaches, forms, methods and technologies regarding the training of future teachers, which can be applied in practice, their training and education.

Key words: training, future teacher.

Відомості про автора

Осадчий Вячеслав Володимирович — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики і кібернетики, начальник інформаційно-комп'ютерного центру Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Автор понад 60 публікацій. Основні наукові інтереси зосереджені навколо професійної підготовки засобами інформаційно-комунікаційних технологій.